Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

21 päivänä joulukuuta 2016 * [i]

Muutoksenhaku — Valtiontuki — Kansallinen lentomatkavero — Eriytettyjen verokantojen soveltaminen — Korkeintaan 300 kilometrin etäisyydellä jäsenvaltion lentoasemasta sijaitseviin kohteisiin lennettäviin lentoihin sovellettava alennettu verokanta — Etu — Valikoivuus — Arviointi siinä tapauksessa, että verotuksellinen toimenpide voi rajoittaa palveluiden tarjoamisen vapautta — Takaisinperintä — Valmistevero

Yhdistetyissä asioissa C-164/15 P ja C-165/15 P,

joissa on kyse Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklaan perustuvista kahdesta valituksesta, jotka on pantu vireille 9.4.2015,

Euroopan komissio, asiamiehinään L. Flynn, D. Grespan, T. Maxian Rusche ja B. Stromsky, prosessiosoite Luxemburgissa,

valittajana,

ja joissa muina osapuolina ovat

Aer Lingus Ltd, kotipaikka Dublin (Irlanti), edustajinaan K. Bacon, A. Robertson, QC, ja D. Bailey, barrister, solicitor A. Burnsiden valtuuttamana,

kantajana ensimmäisessä oikeusasteessa (C-164/15 P) ja väliintulijana ensimmäisessä oikeusasteessa (C-165/15 P),

Ryanair Designated Activity Company, aikaisemmin Ryanair Ltd, kotipaikka Dublin (Irlanti), edustajinaan B. Kennelly, QC, I.-G. Metaxas-Maragkidis, dikigoros, ja E. Vahida, avocat,

kantajana ensimmäisessä oikeusasteessa (C-165/15 P),

Irlanti, asiamiehinään E. Creedon, J. Quaney ja A. Joyce, avustajinaan E. Regan, SC, ja B. Doherty, BL,

väliintulijana ensimmäisessä oikeusasteessa (C-164/15 P ja C-165/15 P),

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja L. Bay Larsen sekä tuomarit M. Vilaras (esittelevä tuomari), J. Malenovský, M. Safjan ja D. Šváby,

julkisasiamies: P. Mengozzi,

kirjaaja: johtava hallintovirkamies L. Hewlett,

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 7.4.2016 pidetyssä istunnossa esitetyn,

kuultuaan julkisasiamiehen 5.7.2016 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Euroopan komissio vaatii valituksillaan unionin tuomioistuinta kumoamaan yhtäältä asiassa C-164/15 P unionin yleisen tuomioistuimen 5.2.2015 antaman tuomion Aer Lingus v. komissio (T-473/12, ei julkaistu, EU:T:2015:78, jäljempänä tuomio Aer Lingus) ja toisaalta asiassa C-165/15 P unionin yleisen tuomioistuimen 5.2.2015 antaman tuomion Ryanair v. komissio (T-500/12, ei julkaistu, EU:T:2015:73, jäljempänä tuomio Ryanair) (jäljempänä yhdessä valituksenalaiset tuomiot), joilla unionin yleinen tuomioistuin hyväksyi osittain Aer Lingus Ltd:n ja Ryanair Designated Activity Companyn, aikaisemmin Ryanair Ltd (jäljempänä Ryanair) nostamat kanteet ja kumosi valtiontuesta SA.29064 (11/C, ex 11/NN) – Lentomatkaverokantojen eriyttäminen Irlannissa – 25.7.2012 annetun komission päätöksen 2013/199/EU (EUVL 2013, L 119, s. 30) 4 artiklan siltä osin kuin tässä artiklassa määrätään perittäväksi takaisin edunsaajilta tukea määrä, joka kyseisen päätöksen 70 perustelukappaleessa vahvistetaan 8 euron suuruiseksi matkustajaa kohti.

2 Vastavalituksillaan Aer Lingus vaatii tuomion Aer Lingus kumoamista ja Ryanair tuomion Ryanair kumoamista.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Asetus (EY) N:o 659/1999

3 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 108 artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöksistä 22.3.1999 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 659/1999 (EYVL 1999, L 83, s. 1) 14 artiklassa, jonka otsikko on ”Tuen takaisinperiminen”, säädetään seuraavaa:

”1. Sääntöjenvastaista tukea koskevissa kielteisissä päätöksissä komissio päättää, että asianomaisen jäsenvaltion on toteutettava kaikki tarpeelliset toimenpiteet tuen perimiseksi takaisin tuensaajalta, jäljempänä ’takaisinperimistä koskeva päätös’. Komissio ei saa vaatia tuen takaisinperimistä, jos tämä olisi [unionin] lainsäädännön jonkin yleisen periaatteen vastaista.

2. Takaisinperimistä koskevan päätöksen nojalla takaisin perittävään tukeen lisätään korko, jonka suuruuden komissio vahvistaa. Korkoa maksetaan siitä päivästä alkaen, jolloin sääntöjenvastainen tuki on ollut tuensaajan käytössä, sen takaisinperimispäivään asti.

3. Takaisinperiminen on toteutettava viipymättä ja asianomaisen jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön menettelyjen mukaisesti, jos ne mahdollistavat komission päätöksen välittömän ja tehokkaan täytäntöönpanon, sanotun kuitenkaan rajoittamatta [unionin] tuomioistuimen [SEUT 278] artiklan nojalla antamien määräysten soveltamista. Tämän toteuttamiseksi, ja jos asia on jonkin kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä, asianomaisten jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki oikeudellisissa järjestelmissään käytettävissä olevat tarpeelliset toimenpiteet, mukaan lukien tilapäiset toimet, sanotun kuitenkaan rajoittamatta [unionin] lainsäädännön soveltamista.”

Asetus (EY) N:o 1008/2008

4 Lentoliikenteen harjoittamisen yhteisistä säännöistä yhteisössä 24.9.2008 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1008/2008 (EUVL 2008, L 293, s. 3) 15 artiklan 1 kohdassa todetaan seuraavaa:

”[Unionin] lentoliikenteen harjoittajilla on oltava oikeus harjoittaa [unionin] sisäistä lentoliikennettä.”

5 Kyseisen asetuksen 23 artiklan, jonka otsikko on ”Tiedottaminen ja syrjintäkielto”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Kun liikennöidään Euroopan [unionin] perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluvalla jäsenvaltion alueella sijaitsevalta lentoasemalta, yleisön saatavilla oleviin lentoliikenteen lentohintoihin ja kuljetusmaksuihin on sisällyttävä sovellettavat ehdot, kun lentohintoja ja kuljetusmaksuja tarjotaan tai julkaistaan missä tahansa muodossa, myös internetissä. Lopullinen hinta on aina ilmoitettava, ja sen on sisällettävä sovellettava lentohinta tai kuljetusmaksu sekä julkaisuhetkellä pakolliset ja ennakoitavat sovellettavat verot, maksut, lisämaksut ja palvelumaksut. Ilmoitetun lopullisen hinnan lisäksi on eriteltävä vähintään seuraavat:

a) lentohinta tai kuljetusmaksu;

b) verot;

c) lentoasemamaksut; ja

d) muut maksut, lisämaksut tai palvelumaksut, esimerkiksi turvatoimiin tai polttoaineeseen liittyvät maksut,

jos b, c ja d alakohdassa luetellut maksut on lisätty lentohintaan tai kuljetusmaksuun. Valinnaiset lisämaksut on ilmoitettava selkeästi, avoimesti ja yksiselitteisesti varausmenettelyn alussa, ja asiakkaan on voitava hyväksyä ne vapaaehtoisesti.”

Direktiivi 2014/104/EU

6 Tietyistä säännöistä, joita sovelletaan jäsenvaltioiden ja Euroopan unionin kilpailuoikeuden säännösten rikkomisen johdosta kansallisen lainsäädännön nojalla nostettuihin vahingonkorvauskanteisiin, 26.11.2014 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/104/EU (EUVL 2014, L 349, s. 1) johdanto-osan kolmannessa ja neljännessä perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(3) – – SEUT 101 ja 102 artiklan oikeusvaikutuksen täysimääräinen toteutuminen ja etenkin niissä määrättyjen kieltojen oikeusvaikutuksen toteutuminen käytännössä edellyttävät, että kaikki – olipa kyse yksityisestä oikeussubjektista, kuluttajat ja yritykset mukaan lukien, tai viranomaisesta – voivat hakea kansallisissa tuomioistuimissa korvausta näiden määräysten rikkomisesta itselleen aiheutuneesta vahingosta. – –

(4) Unionin oikeuteen perustuva oikeus saada korvausta unionin ja kansallisen kilpailuoikeuden rikkomisesta edellyttää, että jokaisessa jäsenvaltiossa on kyseisen oikeuden tehokkaan toteutumisen takaavat prosessioikeudelliset säännöt. – –”

7 Kyseisen direktiivin 13 artiklassa, jonka otsikko on ”Ylihinnan siirtämiseen vetoava puolustus”, säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on varmistettava, että vahingonkorvauskanteen vastaaja voi puolustuksenaan vedota siihen, että kantaja siirsi kilpailuoikeuden rikkomisesta johtuvan ylihinnan edelleen kokonaan tai osittain. Todistustaakka ylihinnan siirtämisestä on vastaajalla, joka voi kohtuudella vaatia kantajaa tai kolmansia osapuolia esittämään tietoja.”

Asian tausta

8 Asian tosiseikat, sellaisina kuin ne käyvät ilmi valituksenalaisten tuomioiden 1–13 kohdasta, voidaan tiivistää seuraavasti.

9 Irlanti otti 30.3.2009 alkaen käyttöön Air travel tax -nimisen valmisteveron (jäljempänä lentomatkavero), joka kannetaan suoraan reittilentotoiminnan harjoittajilta jokaisesta Irlannissa sijaitsevilta lentoasemilta lähtevien lentojen matkustajasta lukuun ottamatta muutamia sellaisia poikkeuksia, joilla ei ole merkitystä tämän oikeudenkäynnin kannalta. Lentomatkaveron osalta verovelvollisia ovat reittilentotoiminnan harjoittajat, joiden oli maksettava se ja joiden velvollisuudella tämän veron maksamiseen ei rajoiteta niiden mahdollisuutta siirtää veron määrää lentolipun hintaan.

10 Kun lentomatkavero otettiin käyttöön, se laskettiin lähtöaseman ja määräaseman välisen etäisyyden mukaan ja lentoyhtiöihin sovellettiin kahta eri verokantaa siten, että vero oli 2 euroa matkustajaa kohti, jos lento lähti Irlannissa sijaitsevalta lentoasemalta ja määräasema sijaitsi korkeintaan 300 kilometrin etäisyydellä Dublinin lentoasemalta (jäljempänä alennettu lentomatkaverokanta), ja muissa tapauksissa 10 euroa matkustajaa kohti (jäljempänä korkeampi lentomatkaverokanta).

11 Ryanair teki 21.7.2009 komissiolle kaksi erillistä lentomatkaveroa koskevaa kantelua, joista toinen perustui valtiontukea koskevien määräysten rikkomiseen ja toinen SEUT 56 artiklaan ja asetukseen N:o 1008/2008. Komissio aloitti toisen kantelun seurauksena ensin tutkimuksen mahdollisesta palvelujen tarjoamisen vapautta koskevien määräysten rikkomisesta ja osoitti tästä syystä Irlannin viranomaisille virallisen huomautuksen 18.3.2010. Irlanti muutti tämän jälkeen 1.3.2011 alkaen lentomatkaveron laskutapaa ottamalla käyttöön yhtenäisen 3 euron matkustajakohtaisen verokannan, jota sovellettiin kaikkiin lentoihin matkan pituudesta riippumatta, joten komissio päätti tutkimuksensa.

12 Ryanairin ensimmäisen kantelun seurauksena komissio aloitti 13.7.2011 SEUT 108 artiklan 2 kohdan nojalla muodollisen tutkintamenettelyn alennetusta lentomatkaverokannasta. Tutkintamenettelyn päätteeksi komissio teki riidanalaisen päätöksen.

13 Tämän päätöksen 1 artiklassa todetaan, että Irlannin SEUT 108 artiklan 3 kohdan vastaisesti käyttöön ottama sääntöjenvastainen valtiontuki, jota annettiin 30.3.2009–1.3.2011 kaikkiin sellaisiin lentoihin sovellettavan alennetun lentomatkaveron muodossa, joita liikennöivät sellaiset ilma-alukset, jotka kykenevät kuljettamaan yli 20 matkustajaa ja joita ei käytetä valtiollisiin tai sotilaallisiin tarkoituksiin, jos ne lähtivät lentoasemilta, joiden kautta kulkee yli 10 000 matkustajaa vuodessa, ja lensivät kohteeseen, joka sijaitsee enintään 300 kilometrin etäisyydellä Dublinin lentoasemasta, ei sovellu sisämarkkinoille.

14 Riidanalaisen päätöksen 4 artiklan 1 kohdassa Irlanti velvoitetaan perimään sääntöjenvastainen tuki takaisin. Kyseisen päätöksen 70 perustelukappaleessa todetaan, että takaisin perittävän tuen määrä vastaa alennetun lentomatkaverokannan ja korkeamman lentomatkaverokannan välistä erotusta, joka on 8 euroa matkustajaa kohti. Tässä perustelukappaleessa todetaan, että Aer Lingus ja Ryanair kuuluvat kyseisen tuen saajiin.

Menettely unionin yleisessä tuomioistuimessa ja valituksenalaiset tuomiot

15 Aer Lingus (asia T-473/12) ja Ryanair (asia T-500/12) nostivat unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 1.11. ja 15.11.2012 toimittamillaan kannekirjelmillä kanteen riidanalaisen päätöksen kumoamiseksi.

16 Asiassa T-473/12 Aer Lingus vetosi kanteensa tueksi viiteen kanneperusteeseen, jotka perustuivat ensinnäkin komission tekemään oikeudelliseen virheeseen, koska se luokitteli riidanalaisessa päätöksessä alennetun lentomatkaverokannan valtiontueksi, toiseksi oikeusvarmuuden periaatteen, tehokkuusperiaatteen ja hyvän hallinnon periaatteen loukkaamiseen sillä perusteella, että riidanalaisessa tuomiossa velvoitettiin tuki takaisin perittäväksi, kolmanneksi komission tekemään oikeudelliseen virheeseen ja ilmeiseen arviointivirheeseen, koska se ei toimenpiteen tueksi luokitellessaan eikä saadun edun määrää määrittäessään ottanut huomioon lentomatkaveron vyöryttämistä matkustajille, neljänneksi asetuksen N:o 659/1999 14 artiklan rikkomiseen sekä suhteellisuusperiaatteen ja yhdenvertaisen kohtelun periaatteen loukkaamiseen riidanalaiseen päätökseen sisältyvän takaisinperintää koskevan määräyksen vuoksi ja viidenneksi perusteluvelvollisuuden laiminlyömiseen.

17 Asiassa T-500/12 Ryanair vetosi kanteensa tueksi viiteen kanneperusteeseen, jotka perustuvat ensinnäkin oikeudelliseen virheeseen komission päätöksessä, jonka mukaan korkeampi lentomatkaverokanta oli ns. normaali kanta tai legitiimin standardin mukainen kanta, toiseksi komission tekemään oikeudelliseen virheeseen ja ilmeisiin arviointivirheisiin, jotka liittyvät lentomatkaveron muodossa myönnetyn edun arviointiin, kolmanneksi komission tekemään oikeudelliseen virheeseen ja ilmeisiin arviointivirheisiin, jotka liittyvät takaisinperimispäätökseen, neljänneksi siihen, että komission takaisinperimispäätöstä ei annettu tiedoksi, ja viidenneksi riidanalaisen päätöksen perustelujen puutteellisuuteen.

18 Valituksenalaisissa tuomioissa unionin yleinen tuomioistuin ensinnäkin tutki ja hylkäsi kummankin kanteen viidennen kanneperusteen, joka perustui perusteluvelvollisuuden laiminlyömiseen. Valitukset ja vastavalitukset eivät koske näitä valituksenalaisten tuomioiden osia.

19 Toiseksi, erityisesti Ryanairin kanteen osalta unionin yleinen tuomioistuin tutki ja hylkäsi tuomion Ryanair 42–56 kohdassa Ryanairin neljännen kanneperusteen. Komission valitus asiassa C-165/15 P ja Ryanairin samassa asiassa tekemä vastavalitus eivät myöskään koske tätä kyseisen tuomion osaa.

20 Kolmanneksi unionin yleinen tuomioistuin tutki ja hylkäsi sekä Aer Lingusin että Ryanairin kanteen ensimmäisen kanneperusteen. Unionin yleinen tuomioistuin katsoi lähinnä, ettei komissio tehnyt oikeudellista virhettä luokitellessaan korkeamman lentomatkaverokannan ns. viitekannaksi osoittaakseen valikoivan edun olemassaolon ja todetessaan, että nyt käsiteltävässä tapauksessa eriytettyjen verokantojen soveltaminen merkitsi valtiontukea niille lentoyhtiöille, joiden lentoihin sovellettiin kyseisenä ajanjaksona alennettua lentomatkaverokantaa.

21 Neljänneksi unionin yleinen tuomioistuin tarkasteli Aer Lingusin kolmatta ja neljättä kanneperustetta sekä Ryanairin toista ja kolmatta kanneperustetta, jotka se hyväksyi osittain.

22 Tämän tarkastelun yhteydessä unionin yleinen tuomioistuin katsoi, että komissio teki ”arviointivirheen ja oikeudellisen virheen”, kun se vahvisti tuensaajilta – mukaan lukien Aer Lingus ja Ryanair – takaisin perittävän tuen määräksi 8 euroa jokaista sellaista matkustajaa kohti, jotka olivat käyttäneet lentoja, joihin sovellettiin alennettua lentomatkaverokantaa, eli tämän alennetun kannan ja korkeamman lentomatkaverokannan välisen eron. Unionin yleinen tuomioistuin katsoi, että koska alennetun lentomatkaverokannan soveltamisesta johtunut taloudellinen etu voitiin vyöryttää – tapahtuipa tämä vaikka vain osittain – matkustajille, komissio ei voinut perustellusti katsoa, että kyseisten lentoyhtiöiden saama etu oli automaattisesti kaikissa tapauksissa 8 euroa matkustajaa kohti.

23 Tuomion Aer Lingus 124 kohdassa unionin yleinen tuomioistuin katsoi näin ollen, että kolmas ja neljäs kanneperuste oli hyväksyttävä ”tarvitsematta lausua mahdollisesta suhteellisuusperiaatteen ja yhdenvertaisen kohtelun periaatteen loukkaamisesta”, joihin Aer Lingus oli kanteessaan vedonnut.

24 Vastaavasti tuomion Ryanair 150 kohdassa unionin yleinen tuomioistuin totesi, että Ryanairin toinen ja kolmas kanneperuste oli hyväksyttävä ”tarvitsematta tutkia kolmannen kanneperusteen toista osaa ja lisäperusteluja”, jotka Aer Lingus, joka osallistui kyseisessä asiassa oikeudenkäyntiin väliintulijana Ryanairin vaatimuksia tukeakseen, oli esittänyt.

25 Unionin yleinen tuomioistuin kumosi näin ollen valituksenalaisten tuomioiden tuomiolauselman 1 kohdassa riidanalaisen päätöksen 4 artiklan ”siltä osin kuin siinä määrätään, että edunsaajilta peritään takaisin tuki, jonka määrä on mainitun päätöksen 70 perustelukappaleessa vahvistettu 8 euroksi matkustajaa kohti.” Kyseisten tuomioiden tuomiolauselman 2 kohdassa se hylkäsi kanteet muilta osin.

Asianosaisten ja muiden osapuolten vaatimukset unionin tuomioistuimessa

26 Komissio vaatii, että unionin tuomioistuin

— kumoaa valituksenalaisten tuomioiden tuomiolauselman 1 kohdan

— hylkää unionin yleisessä tuomioistuimessa nostetut kanteet kaikilta osin tai toissijaisesti palauttaa asian unionin yleiseen tuomioistuimeen

— hylkää vastavalitukset ja

— velvoittaa ensimmäisen oikeusasteen kantajat korvaamaan oikeudenkäyntikulut tai toissijaisesti määrää, että molempien oikeudenkäyntien kuluista päätetään myöhemmin.

27 Aer Lingus ja Ryanair vaativat, että unionin tuomioistuin

— kumoaa valituksenalaisten tuomioiden tuomiolauselman 2 kohdan

— kumoaa riidanalaisen päätöksen

— hylkää valitukset ja

— velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

28 Irlanti vaatii, että unionin tuomioistuin

— hyväksyy komission valitukset ja hylkää unionin yleisessä tuomioistuimessa nostetut kanteet ja

— hylkää vastavalitukset.

Asian käsittelyn suullisen vaiheen uudelleen aloittamista koskeva pyyntö

29 Aer Lingus on pyytänyt unionin tuomioistuimen kirjaamoon 19.7.2016 toimittamallaan kirjeellä suullisen käsittelyn määräämistä uudelleen aloitettavaksi unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 83 artiklan nojalla. Pyyntönsä tueksi Aer Lingus vetoaa tarpeeseen ottaa kantaa julkisasiamiehen antamaan ratkaisuehdotukseen ja erityisesti sen 79, 80, 83 ja 88–99 kohdassa esitettyihin perusteluihin ja mainittuun oikeuskäytäntöön. Aer Lingus katsoo lisäksi, että sille tulisi antaa mahdollisuus esittää

huomautuksensa perusteista ja perusteluista, joita yleisessä tuomioistuimessa ei tutkittu, siinä tapauksessa, että unionin yleinen tuomioistuin kumoaa tuomion Aer Lingus ja katsoo, että asia on ratkaisukelpoinen.

30 Unionin tuomioistuimen kirjaamoon 18.8.2016 jättämässään kirjeessä Ryanair ilmoittaa tukevansa Aer Lingusin pyyntöä suullisen käsittelyn aloittamisesta uudelleen ja vaatii itsekin sen uudelleen aloittamista tältä osin olennaisesti samoilla perusteilla, joita Aer Lingus on esittänyt.

31 On muistutettava, että Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännössä ja unionin tuomioistuimen työjärjestyksessä ei määrätä asianosaisten mahdollisuudesta esittää huomautuksia vastaukseksi julkisasiamiehen ratkaisuehdotukseen (tuomio 4.9.2014, Vnuk, C-162/13, EU:C:2014:2146, 30 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

32 SEUT 252 artiklan toisen kohdan mukaan julkisasiamiesten tehtävänä on nimittäin täysin puolueettomina ja riippumattomina esittää julkisessa istunnossa perustellut ratkaisuehdotukset asioissa, jotka Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön mukaan vaativat heidän myötävaikutustaan. Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus tai niiden perustelut siihen eivät sido unionin tuomioistuinta. Tämän vuoksi se, että asianosainen ei yhdy julkisasiamiehen ratkaisuehdotuksessa todettuun – riippumatta ratkaisuehdotuksessa tutkituista kysymyksistä –, ei sellaisenaan voi olla peruste suullisen käsittelyn aloittamiseksi uudelleen (tuomio 9.7.2015, InnoLux v. komissio, C-231/14 P, EU:C:2015:451, 27 ja 28 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

33 Unionin tuomioistuin voi kuitenkin työjärjestyksensä 83 artiklan nojalla julkisasiamiestä kuultuaan milloin tahansa määrätä asian käsittelyn suullisen vaiheen aloitettavaksi tai aloitettavaksi uudelleen erityisesti, jos se katsoo, ettei sillä ole riittävästi tietoa asiasta, tai jos asianosainen on suullisen vaiheen päättyneeksi julistamisen jälkeen vedonnut uuteen seikkaan, joka voi olennaisesti vaikuttaa unionin tuomioistuimen ratkaisuun.

34 Näin ei ole käsiteltävässä asiassa. Unionin tuomioistuin katsoo nimittäin julkisasiamiestä kuultuaan, että sillä on käytössään kaikki tarpeelliset tiedot ratkaisun antamiseksi ja että asian tutkimisessa ei tarvitse ottaa huomioon sellaista uutta seikkaa, joka voisi olennaisesti vaikuttaa sen ratkaisuun, tai perustelua, josta ei olisi keskusteltu unionin tuomioistuimessa.

35 Erityisesti Aer Lingusin ja Ryanairin vaatimuksista saada mahdollisuus huomautustensa esittämiseen perusteista ja perusteluista, joita yleisessä tuomioistuimessa ei tutkittu, siinä tapauksessa, että unionin yleinen tuomioistuin kumoaa valituksenalaiset tuomiot ja katsoo, että asia on ratkaisukelpoinen, unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 168 artiklan 1 kohdan d alakohdasta, kun sitä luetaan yhdessä työjärjestyksen 173 artiklan 1 kohdan c alakohdan ja 170 artiklan 1 kohdan kanssa, seuraa, että muutoksenhaun osapuolia kehotetaan valitus- ja vastinekirjelmissään esittämään kaikki merkitykselliset perusteet ja perustelut muun muassa siinä tapauksessa, että unionin tuomioistuin ratkaisee itse asian Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 61 artiklan ensimmäisen kohdan mukaisesti siinä tapauksessa, että valitus hyväksytään. Näin ollen asianosaisilla on ollut mahdollisuus esittää sekä kirjallisen että suullisen käsittelyn kuluessa huomautuksensa kaikista asian merkityksellisiksi katsomistaan seikoista. Näin ollen Aer Lingusin ja Ryanairin mainitsema tarve esittää huomautuksia perusteista ja perusteluista, joita unionin yleinen tuomioistuin ei ole tutkinut, ei voi oikeuttaa suullisen käsittelyn uudelleen aloittamista.

36 Edellä esitetyn perusteella unionin tuomioistuin katsoo, ettei ole syytä määrätä asian käsittelyn suullista vaihetta uudelleen aloitettavaksi.

Vastavalitusten tarkastelu

37 Vastavalitustensa – joita on syytä tarkastella ensimmäisenä, koska niissä riitautetaan koko valtiontuen olemassaolo tässä tapauksessa – tueksi Aer Lingus ja Ryanair vetoavat kumpikin yhteen ainoaan valitusperusteeseen, joka perustuu oikeudelliseen virheeseen, jonka ne katsovat unionin yleisen tuomioistuimen tehneen hylätessään kummankin kumoamiskanteen ensimmäisen kanneperusteen, joissa Aer Lingus ja Ryanair riitauttivat alennetun lentomatkaverokannan luokittelemisen valtiontueksi.

38 Nämä vastavalitukset jakautuvat kumpikin neljään osaan, joilla Aer Lingus ja Ryanair riitauttavat yleisen tuomioistuimen vahvistaman komission ratkaisun laillisuuden siltä osin kuin komissio katsoi, että 10 euron määräistä korkeampaa lentomatkaverokantaa oli pidettävä ns. normaalina kantana tai viitekantana, arvioidessaan tiettyihin lentoihin sovellettavan 2 euron suuruisen matkustajakohtaisen alennetun verokannan valikoivuutta.

Alustavat huomautukset

39 On muistutettava, että SEUT 107 artiklan 1 kohdan mukaan on niin, että jollei perussopimuksissa toisin määrätä, jäsenvaltion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu sisämarkkinoille, siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

40 Unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan tuen käsite on yleisluonteisempi kuin avustuksen käsite sen vuoksi, että tuella ei tarkoiteta ainoastaan positiivisia suorituksia, kuten avustuksia, vaan myös valtion toimenpiteitä, jotka eivät ole avustuksia sanan suppeassa merkityksessä mutta jotka eri tavoin alentavat yrityksen vastattavaksi tavallisesti kuuluvia kustannuksia ja ovat siten sekä luonteeltaan että vaikutuksiltaan avustusten kaltaisia (tuomio 15.11.2011, komissio ja Espanja v. Government of Gibraltar ja Yhdistynyt kuningaskunta, C-106/09 P ja C-107/09 P, EU:C:2011:732, 71 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

41 Tästä seuraa, että toimenpidettä, jolla viranomaiset myöntävät tietyille yrityksille suotuisan verokohtelun ja jolla ei tosin siirretä valtion varoja mutta asetetaan edunsaajat taloudellisesti edullisempaan asemaan kuin muut verovelvolliset, on pidettävä SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna valtiontukena. Sitä vastoin edut, jotka perustuvat soveltamisalaltaan yleiseen ja erotuksetta kaikkiin taloudellisiin toimijoihin sovellettavaan toimenpiteeseen, joka näin ollen ei ole valikoiva, eivät ole SEUT 107 artiklassa tarkoitettua valtiontukea (tuomio 15.11.2011, komissio ja Espanja v. Government of Gibraltar ja Yhdistynyt kuningaskunta, C-106/09 P ja C-107/09 P, EU:C:2011:732, 72 ja 73 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

42 Käsiteltävässä asiassa on todettava, että kuten tuomion Aer Lingus 54 ja 55 kohdasta sekä tuomion Ryanair 79 ja 80 kohdasta ilmenee, komissio katsoi riidanalaisessa päätöksessä, että sen oli lentomatkaveron valikoivuuden osoittaakseen määritettävä ns. viitejärjestelmä ja se, poikkeaako kyseinen toimenpide tästä järjestelmästä. Todettuaan, että alennettua lentomatkaverokantaa sovellettiin olennaisilta osin ainoastaan kotimaisiin kohteisiin ja vain noin 10–15 prosenttiin kaikista niistä lennoista, joihin lentomatkaveroa sovelletaan, komissio katsoi, että korkeampaa lentomatkaverokantaa oli pidettävä viitejärjestelmän normaalina kantana tai viitekantana ja alennettua verokantaa puolestaan poikkeuksena.

43 Näiden arvioiden osalta Aer Lingus ja Ryanair arvostelivat yleisessä tuomioistuimessa ainoastaan lentomatkaveron korkeamman kannan käyttämistä viitekantana kyseisen veron valikoivuuden osoittamiseksi.

44 Tutkittuaan Aer Lingusin ja Ryanairin tältä osin esittämät perustelut unionin yleinen tuomioistuin totesi tuomion Aer Lingus 76 kohdassa ja tuomion Ryanair 90 kohdassa, ettei komissio ollut tehnyt oikeudellista virhettä luokitellessaan korkeamman lentomatkaverokannan ns. viitekannaksi ja todetessaan sitten, että eriytettyjen verokantojen soveltamista oli pidettävä SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna valtiontukena sellaisten lentoyhtiöiden hyväksi, joiden lentoihin alennettua lentomatkaverokantaa sovellettiin ajanjaksolla, jota riidanalainen päätös koskee.

45 Aer Lingusin ja Ryanairin mukaan tätä unionin yleisen tuomioistuimen arviointia rasittaa oikeudellinen virhe syistä, jotka ne ainoiden valitusperusteidensa eri osissa esittävät.

46 Ryanairin ja Aer Lingusin esittämien ainoiden valitusperusteiden osia, joissa pyrittiin osoittamaan, että yleisen tuomioistuimen päättelyä rasittaa oikeudellinen virhe siltä osin kuin se vahvisti lentomatkaveron korkeamman kannan käytön viitekantana eikä ottanut huomioon kyseisen veron mahdollista osittaista takaisinmaksua niille toimijoille, joihin sovelletaan korkeampaa verokantaa, on tarkasteltava tässä asiayhteydessä. Ensiksi tarkastellaan Ryanairin ainoan valitusperusteen ensimmäistä osaa, sitten sen neljättä osaa ja lopuksi yhteisesti Aer Lingusin ainoan valitusperusteen kaikkia osia sekä Ryanairin ainoan valitusperusteen toista ja kolmatta osaa.

Ryanairin ainoan valitusperusteen ensimmäinen osa

Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

47 Ryanair riitauttaa sen, että unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi tuomion Ryanair 74–76 kohdassa Ryanairin perustelun, jonka mukaan sen määrittämiseksi, onko sovellettua alennettua lentomatkaverokantaa pidettävä valtiontukena, asianmukainen viitekanta oli Irlannin viranomaisten maaliskuussa 2011 vahvistama 3 euron verokanta. Ryanairin mukaan se seikka, ettei tätä 3 euron verokantaa sovellettu sen ajanjakson aikana, jota riidanalainen päätös koskee, ei estä valitsemasta kyseistä verokantaa viitekannaksi. Sen mukaan 10 euron verokantaa ei ole ollut olemassa itsenäisenä suhteessa alennettuun verokantaan ja nämä kaksi kantaa sekä otettiin käyttöön että poistettiin käytöstä samanaikaisesti. Ryanairin mukaan tästä seuraa, ettei nyt käsiteltävässä asiassa ole koskaan ollut olemassa ns. normaalia verokantaa tai ns. viitekantaa.

48 Komissio ja Irlannin hallitus väittävät ensisijaisesti, että ainoan valitusperusteen nyt käsiteltävä osa on tehoton, koska Ryanair tyytyy riitauttamaan ainoastaan tuomion Ryanair 74 kohdan eikä arvostele unionin tuomioistuimen kyseisen tuomion 75 ja 76 kohdassa kehittelemiä perusteita, jotka itsessään riittävät Ryanairin yleisessä tuomioistuimessa esittämän perustelun hylkäämiseksi. Toissijaisesti komissio ja Irlannin hallitus riitauttavat Ryanairin perustelujen perusteltavuuden.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

49 Toisin kuin komissio ja Irlannin hallitus väittävät, Ryanairin ainoan valitusperusteen ensimmäinen osa ei ole tehoton. Ryanair nimittäin toteaa valituksessaan, että kanneperusteen kyseinen osa ei koske ainoastaan tuomion Ryanair 74 kohtaa vaan myös sen 75 ja 76 kohtaa. Näissä kolmessa kohdassa kehitellään pääasiallisesti yhtä ja samaa perustetta, joka pohjautuu toteamukselle, jonka mukaan sen ajanjakson aikana, jota riidanalainen päätös koskee, ei sovellettu 3 euron verokantaa eikä sitä näin ollen voida käyttää viitekantana.

50 Asiallisesti Ryanairin perustelu ei kuitenkaan voi menestyä.

51 Unionin tuomioistuimen vakiintuneesta oikeuskäytännöstä nimittäin seuraa, että valikoivuusedellytyksen arvioimiseksi SEUT 107 artiklan 1 kohdan mukaan on ratkaistava, onko tietyssä oikeudellisessa järjestelmässä jokin kansallinen toimenpide omiaan suosimaan ”jotakin yritystä

tai tuotannonalaa” verrattuna muihin, jotka ovat kyseisellä järjestelmällä tavoitellun päämäärän kannalta siihen rinnastettavassa tosiasiallisessa ja oikeudellisessa tilanteessa (tuomio 15.11.2011, komissio ja Espanja v. Government of Gibraltar ja Yhdistynyt kuningaskunta, C-106/09 P ja C-107/09 P, EU:C:2011:732, 75 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

52 Kuten julkisasiamies pääasiallisesti totesi ratkaisuehdotuksensa 41 kohdassa, tällaista arviointia ei kuitenkaan voida tehdä ainoastaan vertailemalla keskenään määrää, joka niiden lentoyhtiöiden oli maksettava, joihin alennettua lentomatkaverokantaa sovellettiin, ja sitä hypoteettista määrää, joka lasketaan sellaisen verokannan pohjalta, jota ei sovellettu ajanjaksolla, jota riidanalainen päätös koskee, yhteenkään lentoon tai lentoyhtiöön, kuten Ryanair itsekin myöntää. Kuten unionin yleinen tuomioistuin perustellusti totesi tuomion Ryanair 75 kohdassa, muun kuin kyseisellä ajanjaksolla tosiasiallisesti sovelletun verokannan vahvistaminen viitekannaksi ei mahdollista lentomatkaverokannan kaikkien vaikutusten selvittämistä.

53 Tästä seuraa, että tuomion Ryanair 74–76 kohtaan ei sisälly Ryanairin väittämää oikeudellista virhettä ja että sen ainoan valitusperusteen ensimmäinen osa on hylättävä.

Ryanairin ainoan valitusperusteen neljäs osa

Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

54 Ainoan valitusperusteensa neljännessä osassa Ryanair väittää, että toisin kuin unionin yleinen tuomioistuin katsoi tuomion Ryanair 89 kohdassa, sillä seikalla, että lentomatkaveron kaksi verokantaa otettiin käyttöön samanaikaisesti, on hyvinkin merkitystä arvioitaessa sitä, onko alennettua verokantaa pidettävä valtiontukena. Ryanairin mukaan sitä, että nämä kaksi verokantaa otettiin käyttöön samanaikaisesti, ei ole pidettävä ”toimenpiteen toteuttamistekniikkana”, kuten unionin yleinen tuomioistuin katsoi. Irlanti ei sen mukaan nimittäin voinut harkita yhtenäisen 10 euron suuruisen matkustajakohtaisen verokannan käyttöönottoa ja se päätti tästä syystä sittemmin korvata kaksi lentomatkaverokantaa yhtenäisellä 3 euron matkustajakohtaisella verokannalla. Ryanair toteaa lisäksi, että se seikka, että alennettua lentomatkaverokantaa sovellettiin harvemmin, ei riitä sulkemaan pois tämän verokannan käyttämistä viitekantana, koska se, kuinka yleisiä sellaiset verotettavat liiketoimet ovat, joihin tiettyä verokantaa sovelletaan, on vain yksi huomioon otettavista seikoista.

55 Komissio katsoo, että nyt käsiteltävä valitusperusteen osa on perusteeton, ja Irlannin hallitus puolestaan väittää ensisijaisesti, että tämä osa on jätettävä tutkimatta, koska sitä ei ole kehitelty riittävästi, ja toissijaisesti, että se on perusteeton.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

56 Toisin kuin Irlannin hallitus väittää, Ryanair on esittänyt oikeudellisesti riittävällä tavalla ne perusteet, joiden vuoksi se katsoo, että tuomion Ryanair 89 kohtaan sisältyy oikeudellinen virhe.

57 Nämä perusteet eivät kuitenkaan riitä saattamaan kyseenalaiseksi sen perusteltavuutta, että unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi Ryanairin perustelut, joten myös tämä osa Ryanairin ainoasta valitusperusteesta on hylättävä.

58 Kuten unionin yleinen tuomioistuin pääasiallisesti totesi tuomion Ryanair 89 kohdassa, on niin, että jos katsottaisiin, ettei alennetulla lentomatkaverokannalla anneta valikoivaa etua niille yrityksille, joihin sitä sovelletaan, pelkästään sen vuoksi, että kyseinen verokanta on otettu käyttöön samanaikaisesti 10 euron matkustajakohtaisen verokannan kanssa, tämä merkitsisi sitä, että valtion toimenpiteen valtiontueksi luokitteleminen riippuisi toteuttamistekniikasta. Unionin tuomioistuimen vakiintuneesta oikeuskäytännöstä kuitenkin seuraa, että SEUT 107 artiklan 1 kohdassa ei tehdä eroa valtioiden

toimenpiteiden välille kansallisten viranomaisten niissä käyttämien tekniikoiden perusteella (ks. vastaavasti tuomio 15.11.2011, komissio ja Espanja v. Government of Gibraltar ja Yhdistynyt kuningaskunta, C-106/09 P ja C-107/09 P, EU:C:2011:732, 87 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

59 Tästä seuraa, että Ryanairin ainoan valitusperusteen neljäs osa on myös hylättävä.

Aer Lingusin ainoa valitusperuste ja Ryanairin ainoan valitusperusteen toinen ja kolmas osa

Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

60 Aer Lingusin ainoa valitusperuste koostuu neljästä osasta. Ensimmäisessä osassa Aer Lingus väittää, että tuomion Aer Lingus 43 kohtaa rasittaa oikeudellinen virhe, mikäli tämä kohta on ymmärrettävä siten, että tutkittaessa sitä, onko tietty toimenpide luonteeltaan valtiontukea, huomioon ei tule milloinkaan ottaa sitä, onko tämä toimenpide mahdollisesti unionin oikeuden muiden säännösten tai määräysten kuin SEUT 107 ja SEUT 108 artiklan vastainen. Aer Lingusin mukaan tämän seikan merkityksellisyys on jo tunnustettu oikeuskäytännössä 27.3.1980 annetun tuomion Denkavit italiana (61/79, EU:C:1980:100) 31 ja 32 kohdassa ja 10.7.1980 annetun tuomion Ariete (811/79, EU:C:1980:195) 14–16 kohdassa. Lisäksi 27.9.1988 annetun tuomion Asteris ym. (106/87–120/87, EU:C:1988:457) 23 ja 24 kohdasta ja 1.7.2010 annetun tuomion ThyssenKrupp Acciai Speciali Terni v. komissio (T-62/08, EU:T:2010:268) 60 kohdasta ilmenee, että valtion aiheuttamastaan vahingosta korvauksena suorittama maksu ei ole valtiotukea.

61 Tässä asiayhteydessä Aer Lingus muistuttaa esittäneensä yleisessä tuomioistuimessa, että lentomatkaveron periminen 10 euron matkustajakohtaisen verokannan mukaan oli laitonta, koska se oli SEUT 56 artiklan ja asetuksen N:o 1008/2008 vastaista, ja että tämän verokannan mukaan peritty lentomatkavero saatettiin maksaa takaisin kyseisille yhtiöille. Aer Lingus katsoo, että tämä lainvastaisuus on kuitenkin esteenä alennetun lentomatkaverokannan valtiontueksi luokittelemiselle.

62 Ainoan valitusperusteensa toisessa osassa Aer Lingus väittää, että unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen katsoessaan tuomion Aer Lingus 63 kohdassa, että komissiolla oli oikeus luokitella 10 euron matkustajakohtainen verokanta ns. normaaliksi verokannaksi vaikka tämä verokanta oli lainvastainen. Kyseisen tuomion 58 kohdassa, jonka mukaan Aer Lingusin perustelu perustui virheelliselle lähtöolettamalle, on ristiriitainen ja virheellinen, koska komissio oli ainoastaan todennut riidanalaisessa päätöksessä, että palvelujen vapaata liikkuvuutta rajoitettiin eriytettyjen lentomatkaverokantojen olemassaololla eikä tämän veron korkeammalla kannalla sellaisenaan.

63 Ainoan valitusperusteensa kolmannessa osassa Aer Lingus arvostelee tuomion Aer Lingus 60 kohtaa, jonka mukaan ei voida väittää, että korkeampi lentomatkaverokanta olisi lainvastainen, sillä kahden eriytetyn lentomatkaverokannan olemassaolosta johtuvan syrjinnän kaltainen verotuksellinen syrjintä on mahdollista poistaa korottamalla alennettu verokanta korkeamman verokannan tasolle tai päinvastoin alentamalla korkeampi verokanta alennetun verokannan tasolle taikka ottamalla käyttöön uusi yhtenäisen verokanta. Aer Lingusin mukaan tässä kohdassa sekoitetaan kysymys toimista, joita jäsenvaltion on toteutettava lopettaakseen syrjintä tulevaisuudessa, kysymykseen toimista, jotka sen on toteutettava oikaistakseen syrjivistä verokannoista johtuvan aikaisemman lainvastaisuuden.

64 Lopuksi Aer Lingus arvostelee ainoan valitusperusteensa neljännessä osassa tuomion Aer Lingus 61 kohtaa, jonka mukaan ”oikeus [maksetun 10 euron matkustajakohtaisen lentomatkaverokannan] takaisin saamiseen – jos oletetaan, että tällainen oikeus osoitetaan olevan olemassa – ei ole automaattinen, ja se riippuu useista eri tekijöistä, kuten kansallisessa oikeudessa sovellettavista vanhentumisajoista ja yleisten periaatteiden, kuten perusteettoman edun palautusta koskevan periaatteen, noudattamisesta”. Aer Lingus väittää, että sekä se seikka, että korkeampi lentomatkaverokanta tai eriytetyt verokannat olivat itsessään lainvastaisia, että se, että Irlannin oli

lähtökohtaisesti maksettava korkeamman lentomatkaverokannan maksaneille yhtiöille sen ja alennetun verokannan mukainen ero, merkitsivät sitä, ettei korkeampaa verokantaa voitu pitää normaalina verokantana.

65 Ainoan valitusperusteensa toisessa osassa Ryanair väittää, ettei matkustajakohtaista 10 euron lentomatkaverokantaa voitu pitää ns. viitekantana sen arvioimiseksi, oliko alennettua lentomatkaverokantaa pidettävä valtiontukena, koska oikeuskäytännössä on jo analogisesti todettu 6.2.2003 annetussa tuomiossa Stylianakis (C-92/01, EU:C:2003:72), että matkustajakohtainen 10 euron verokanta oli SEUT 56 artiklan ja asetuksen N:o 1008/2008 vastainen. Korkeamman verokannan käyttämisellä viitekantana vahingoitettaisiin sen mukaan unionin oikeuden johdonmukaisuutta.

66 Ainoan valitusperusteensa kolmannessa osassa Ryanair väittää, että unionin yleinen tuomioistuin teki virheen, kun se viittasi tuomion Ryanair 88 kohdassa korkeamman verokannan mukaan maksettua lentomatkaverokantaa koskeviin ”hypoteettisiin takaisinmaksupyyntöihin”. Ryanairin mukaan lentomatkaveron periminen kyseisen verokannan mukaan oli unionin oikeuden vastaista ja liikaa maksettu vero oli palautettava asianomaisille yrityksille.

67 Komissio ja Irlannin hallitus kiistävät Aer Lingusin ja Ryanairin kehittelemien perustelujen perusteltavuuden ja katsovat, että nämä perustelut on hylättävä perusteettomina.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

68 Aer Lingusin ainoan valitusperusteen ensimmäisestä osasta on ensinnäkin muistutettava, että sen arvioinnissa, onko asianomaista verotuksellista toimenpidettä mahdollisesti pidettävä valtiontukena, ja erityisesti sen määrittämiseksi, johtaako tämä toimenpide niiden, joiden eduksi sitä sovelletaan, muita verovelvollisia edullisempaan verokohteluun, merkitystä on ainoastaan kyseisen toimenpiteen vaikutuksilla (ks. vastaavasti tuomio 15.11.2011, komissio ja Espanja v. Government of Gibraltar ja Yhdistynyt kuningaskunta, C-106/09 P ja C-107/09 P, EU:C:2011:732, 87 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

69 Sen seikan perusteella, että verotuksellinen toimenpide on unionin oikeuden muiden säännösten tai määräysten kuin SEUT 107 ja SEUT 108 artiklan vastainen, ei voida sulkea pois tästä toimenpiteestä tiettyjen verovelvollisten eduksi tehtävän poikkeuksen luokittelemista valtiontueksi niin kauan kuin kyseinen toimenpide tuottaa muita verovelvollisia koskevia vaikutuksia eikä sitä ole kumottu eikä todettu sääntöjenvastaiseksi ja sellaiseksi, ettei sitä sovelleta (ks. vastaavasti tuomio 3.3.2005, Heiser, C-172/03, EU:C:2005:130, 38 kohta).

70 Unionin yleinen tuomioistuin totesi tuomion Aer Lingus 43 kohdassa ja myös tuomion Ryanair 65 kohdassa pääasiallisesti näin. Toisin kuin Aer Lingus ainoan valitusperusteensa ensimmäisessä osassa väittää, tuomion Aer Lingus 43 kohtaan ei sisälly oikeudellista virhettä.

71 Tätä arviointia ei voida saattaa kyseenalaiseksi oikeuskäytännöllä, johon Aer Lingus viittaa ja joka on mainittu edellä tämän tuomion 60 kohdassa.

72 Tästä oikeuskäytännöstä nimittäin pelkästään seuraa, että yritykselle takaisin maksettu siltä unionin oikeuden vastaisesti peritty vero tai vahingonkorvaus, jota kansalliset viranomaiset on velvoitettu maksamaan yrityksille näille aiheuttamansa vahingon korvaamiseksi, eivät ole valtiontukea.

73 Valtiontuki, jota riidanalainen päätös koskee, ei kuitenkaan perustu unionin oikeuden muiden säännösten tai määräysten kuin SEUT 107 ja SEUT 108 artiklan vastaisen ja Aer Lingusin ja Ryanairin maksaman veron takaisin maksamiseen eikä vahingonkorvauksen maksamiseen kyseisille yrityksille. Tällä oikeuskäytännöllä ei näin ollen ole merkitystä nyt käsiteltävissä asioissa.

74 Aer Lingusin ainoan valitusperusteen ensimmäinen osa on sen vuoksi hylättävä.

75 Aer Lingusin ainoan valitusperusteen toisesta, kolmannesta ja neljännestä osasta sekä Ryanairin ainoan valitusperusteen toisesta ja kolmannesta osasta on todettava, että nämä perustuvat lähtöolettamalle, jonka mukaan se, että lentomatkavero on kokonaan tai osittain unionin oikeuden muiden säännösten tai määräysten kuin SEUT 107 ja SEUT 108 artiklan vastainen, voisi vaikuttaa sen arvioimiseen, onko tiettyjen toimijoiden tästä verosta kokonaan tai osittain vapauttamista pidettävä SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna valtiontukena, koska tällainen oikeudenvastaisuus voisi johtaa kansallisissa tuomioistuimissa käytyjen oikeudenkäyntien seurauksena kyseisen veron täysimääräiseen tai osittaiseen takaisin maksamiseen muille toimijoille, joiden hyväksi tätä vapautusta ei ole sovellettu.

76 On kuitenkin riidatonta, että kun komissio suoritti arviointinsa ja antoi riidanalaisen päätöksen, kyseinen verotuksellinen toimenpide tuotti vaikutuksia, koska tietyt lentoyhtiöt maksoivat lentomatkaveroa alennetun verokannan mukaan kun taas toiset yhtiöt, jotka komission arvioinnin mukaan – jota Aer Lingus tai Ryanair eivät ole kiistäneet – olivat kyseisellä verotuksellisella toimenpiteellä tavoitellun päämäärän kannalta niihin rinnastettavassa tosiasiallisessa ja oikeudellisessa tilanteessa, maksoivat tätä samaa veroa korkeamman verokannan mukaan.

77 Edellä 68 ja 69 kohdassa esitetystä seuraa, että komission tuli ottaa huomioon nämä vaikutukset eikä se voi sivuuttaa niitä pelkästään sillä perusteella, että lentoyhtiöille, joihin sovellettiin vähemmän suotuisaa verokohtelua, voitiin mahdollisesti maksaa niiden liikaa maksama vero takaisin kansallisissa tuomioistuimissa käytyjen oikeudenkäyntien seurauksensa tilanteesta riippuen unionin oikeuden muiden säännösten tai määräysten kuin SEUT 107 ja SEUT 108 artiklan nojalla.

78 On nimittäin todettava, ettei ole komission vaan kansallisten tuomioistuinten tehtävänä antaa lopullinen ratkaisu väitetysti kyseisen jäsenvaltion oikeuden tai unionin oikeuden muiden säännösten tai määräysten kuin SEUT 107 ja SEUT 108 artiklan perusteella lainvastaisen veron mahdollisesta takaisin maksamisesta tarvittaessa sen jälkeen, kun nämä tuomioistuimet ovat saaneet unionin tuomioistuimelta ennakkoratkaisupyynnön avulla tarvittavat unionin oikeuden ulottuvuutta ja tulkintaa koskevat täsmennykset. SEUT 107 artiklan tehokasta vaikutusta heikennettäisiin olennaisesti, jos komission olisi ennen tietyn verotuksellisen toimenpiteen tässä artiklassa tarkoitetuksi valtiontueksi luokittelemista odotettava toimivaltaisten tuomioistuinten ratkaisuja liikaa maksetun veron mahdollisesta takaisin maksamisesta tai tiettyjen verovelvollisten maksamasta verosta.

79 Kun otetaan huomioon kaikki edellä todettu, on hylättävä Aer Lingusin ainoan valitusperusteen toinen, kolmas ja neljäs osa sekä Ryanairin ainoan valitusperusteen toinen ja kolmas osa ja siten vastavalitukset kaikilta osin.

Päävalitukset

80 Komissio vetoaa kummankin valituksensa tueksi samoin perusteluin yhteen ainoaan valitusperusteeseen, joka perustuu SEUT 108 artiklan 3 kohdan ja asetuksen N:o 659/1999 14 artiklan rikkomiseen. Tämä valitusperuste koskee tuomion Aer Lingus 88–127 kohtaa ja tuomion Ryanair 119–152 kohtaa.

Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

81 Komissio moittii unionin yleistä tuomioistuinta oikeudellisesta virheestä ja SEUT 108 artiklan 3 kohdan ja asetuksen N:o 659/1999 14 artiklan rikkomisesta, koska todetessaan, ettei komission olisi pitänyt ottaa huomioon toimenpidettä, jolla tuensaajina olleet lentoyhtiöt olivat siirtäneet alennetun

lentomatkaverokannan soveltamisesta johtuvan edun matkustajille, kyseinen tuomioistuin määritteli uuden taloudellisen kriteerin käsiteltävässä tapauksessa kyseessä olevan kaltaisesta valtiontuesta takaisin maksettavien määrien määrittämistä varten.

82 Aer Lingus kiistää komission perustelujen perusteltavuuden ja katsoo niiden perustuvan tuomion Aer Lingus virheelliseen tulkintaan. Se muistuttaa, että unionin yleinen tuomioistuin totesi, että lentomatkavero on valmistevero eli toisin sanoen välillinen vero, joka kohdistuu matkustajiin, jotka ovat alennetun lentomatkaverokannan edunsaajia. Aer Lingusin mukaan kyseistä verotuksellista toimenpidettä ei näin ollen voida samastaa valtion myöntämään avustukseen tai toimenpiteeseen, joka mahdollistaa tietyille yrityksille kustannussäästöjen toteuttamisen. Aer Lingus toteaa lisäksi, ettei se voinut periä sellaisten lentojen matkustajilta, joihin sovellettiin alennettua verokantaa, tätä verokantaa suurempaa määrää ja että mikäli sen pitäisi palauttaa komission vaatimat 8 euroa lippua kohti, se ei voisi periä taannehtivasti tätä määrää matkustajilta, jotka ovat ostaneet kyseisen lipun alennetulla verokannalla.

83 Ryanair väittää ensisijaisesti, että komission ainoa valitusperuste on tehoton. Sen mukaan unionin yleinen tuomioistuin esitti tuomion Ryanair 120–133, 134–144 ja 145–149 kohdassa kolme erillistä perustetta perustellakseen riidanalaisen päätöksen 4 artiklan kumoamisen. Komission valitus kohdistuu ainoastaan ensimmäiseen näistä perusteista, joka liittyy lentomatkaveron matkustajille vyöryttämisen ulottuvuuteen, mutta komissio ei Ryanairin mukaan ole riitauttanut kahta muuta perustetta, eli yhtäältä perustetta, joka koskee kyseessä olevien markkinoiden erityistä tilannetta ja niillä vallinneita kilpailupaineita, ja toisaalta perustetta, joka koskee sitä, ettei tarve korkeamman lentomatkaverokannan ja alennetun lentomatkaverokannan välisen erotuksen takaisin perimiseen ole perusteltua edeltäneen tilanteen palauttamiseksi.

84 Ryanair väittää toissijaisesti, ettei komission ainoa valitusperuste ole perusteltu. Sen mukaan unionin yleinen tuomioistuin ainoastaan sovelsi periaatetta, jonka mukaan on tarpeen määrittää tuen avulla saadun edun todellinen arvo. Ryanair katsoo lisäksi, että komissio hankaloittaa tämän määrän tarkkaa vahvistamista siinä tapauksessa, että yleisen tuomioistuimen puoltama ratkaisu pitäisi pysyttää. Lopuksi Ryanair huomauttaa, että olisi epäloogista jättää huomioon ottamatta tuensaajan saaman edun vyöryttäminen asiakkaille, kun direktiivin 2014/104 13 artiklassa annetaan kilpailusääntöjä rikkoneelle toimijalle mahdollisuus välttyä maksamasta vahingonkorvausta tästä rikkomisesta johtuvasta ylihinnasta, jos se on vyörytetty kantajan asiakkaille.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

85 Aluksi on todettava, että – toisin kuin Ryanair väittää – komission ainoa valitusperuste ei ole tehoton.

86 Unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan valitusasiassa unionin yleisen tuomioistuimen tuomion ylimääräisiä perusteluja koskevat väitteet on suoraan hylättävä tehottomina, koska ne eivät voi aiheuttaa tämän tuomion kumoamista (ks. vastaavasti tuomio 2.9.2010, komissio v. Deutsche Post, C-399/08 P, EU:C:2010:481, 75 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

87 Toisin kuin Ryanair väittää, käsiteltävässä tapauksessa tuomion Ryanair 120–149 kohdassa ei kuitenkaan esitetä kolmea erillistä perustetta, joista kukin itsessään riittäisi oikeuttamaan riidanalaisen päätöksen 4 artiklan kumoamisen. Näissä kohdissa – kuten myös tuomion Aer Lingus 104–123 kohdassa, joiden sanamuoto on hyvin samankaltainen – kehitellään tuomion Aer Lingus 123 kohdassa ja tuomion Ryanair 119 kohdassa esittämän ratkaisun, jonka mukaan komissio oli tehnyt ”arviointivirheen ja oikeudellisen virheen” vahvistaessaan lentoyhtiöiltä takaisin perittävän tuen määräksi 8 euroa matkustajaa kohti, oikeuttavan saman päättelyn eri aspekteja. Nämä eri aspektit liittyvät toisiinsa, ja Ryanair jakaa ne keinotekoisesti ja niiden keskinäistä johdonmukaisuutta huomioon ottamatta kolmeksi väitetysti erilliseksi perusteeksi.

88 Lisäksi komission esittämissä perusteluissa saatetaan kyseenalaiseksi yleisen tuomioistuimen päättely kokonaisuudessaan eikä ainoastaan sen tiettyä osaa, kuten Ryanair virheellisesti esittää.

89 Kun tämä on täsmennetty, komission ainoan valitusperusteen aineellisesta tarkastelusta on ensinnäkin muistutettava, että asianomaiselle valtiolle asetetulla velvollisuudella poistaa komission yhtenäismarkkinoille soveltumattomaksi katsoma valtion tuki perimällä se takaisin pyritään vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan palauttamaan tuen myöntämistä edeltänyt tilanne (ks. vastaavasti tuomio 4.4.1995, komissio v. Italia, C-350/93, EU:C:1995:96, 21 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

90 Tämä tavoite on saavutettu, kun tuensaaja tai toisin sanoen yritykset, jotka ovat tosiasiallisesti hyötyneet kyseisistä tuista, ovat palauttaneet ne tarvittaessa viivästyskorkoineen. Tämän palauttamisen seurauksena tuensaaja nimittäin menettää markkinoilla kilpailijoihin verrattuna saamansa edun, ja tuen maksamista edeltänyt tilanne palautuu (tuomio 29.4.2004, Saksa v. komissio, C-277/00, EU:C:2004:238, 75 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

91 Lisäksi sääntöjenvastaisen tuen takaisin periminen edeltäneen tilanteen palauttamiseksi ei tarkoita menneiden tapahtumien erilaista ennalleen palauttamista hypoteettisten seikkojen, kuten niiden usein moninaisten valintojen, joita ne toimijat, joita asia koskee, olisivat voineet tehdä, perusteella, erityisesti koska tuesta saatavan hyödyn avulla tosiasiallisesti tehdyt valinnat saattavat osoittautua peruuttamattomiksi (tuomio 15.12.2005, Unicredito Italiano, C-148/04, EU:C:2005:774, 118 kohta).

92 Tästä seuraa – kuten julkisasiamies pääasiallisesti totesi ratkaisuehdotuksensa 62 kohdassa –, että kyseisen tuen takaisin periminen merkitsee tuensaajan tuesta saaman edun palauttamista eikä tämän kyseistä etua hyödyntämällä mahdollisesti hankkiman taloudellisen hyödyn palauttamista. On mahdollista, että tällainen hyöty ei ole sama kuin kyseisen tuen muodostava etu tai voi jopa olla, ettei hyötyä ole syntynyt lainkaan, mikä ei voi olla perusteluna sille, ettei tätä samaa tukea perittäisi takaisin tai että takaisin perittäisiin eri määrä kuin kyseisen sääntöjenvastaisen tuen antaman edun määrä.

93 Erityisesti verotuksellisen edun muodossa myönnetyn sääntöjenvastaisen tuen osalta oikeuskäytännöstä seuraa myös, että tuen takaisin periminen merkitsee sitä, että kyseisen tuen saajien tosiasiallisesti toteuttamiin liiketoimiin sovelletaan sitä verokohtelua, joka niihin olisi sovellettu, jos sääntöjenvastaista tukea ei olisi ollut (ks. vastaavasti tuomio 15.12.2005, Unicredito Italiano, C-148/04, EU:C:2005:774, 119 kohta).

94 Nyt käsiteltävässä tapauksessa lentomatkaverolla myönnetty verotuksellinen etu koostui riidanalaisen päätöksen mukaan siitä, että kyseisen ajanjakson aikana sovellettiin erilaisia verokantoja, jotka johtivat siihen, että Irlannissa annettiin niille lentoyhtiöille, joita verotettiin 2 euron verokannan mukaan, etua suhteessa muihin lentoyhtiöihin, joiden piti saman ajanjakson aikana maksaa 10 euron määrä matkustajaa kohti. Aer Lingus ja Ryanair eivät kuitenkaan ole onnistuneet osoittamaan, että mainittu päätös olisi lainvastainen siltä osin kuin siinä todetaan SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun valtiontuen olemassaolo.

95 Kun otetaan huomioon edellä 89–93 kohdassa todettu, on näin ollen todettava, että tukitoimenpiteellä annetun, riidanalaisessa päätöksessä yksilöidyn edun palauttaminen edellytti sitä, että Irlannin veroviranomaiset perivät alennetusta lentomatkaverokannasta hyötyneiltä verovelvollisilta takaisin sen lentomatkaveron määrän, joka olisi pitänyt kustakin kyseessä olevasta lennosta maksaa, jos sääntöjenvastaista tukea ei olisi ollut – eli korkeamman lentomatkaverokannan määrän – ja tosiasiallisesti maksetun lentomatkaveron määrän – eli alennetun lentomatkaverokannan perusteella lasketun määrän – välisen erotuksen.

96 Näin ollen on todettava, että nyt käsiteltävässä tapauksessa tuen takaisin maksaminen edellytti 8 euron matkustajakohtaisen määrän takaisin perimistä kultakin kyseessä olevalta lennolta, kuten komissio riidanalaisen päätöksen 4 kohdassa totesi.

97 Toisin kuin yleinen tuomioistuin katsoo, tuomion Aer Lingus 104–123 kohdassa ja tuomion Ryanair 120–149 kohdassa esitetyillä huomioilla ei voida perustella muunlaista päätelmää.

98 Koska sovellettavan Irlannin lainsäädännön mukaan lentoyhtiöt olivat lentomatkaveron osalta suoraan verovelvollisia, merkitystä ei nyt käsiteltävien asioiden olosuhteissa ole sillä, että kyseinen vero on Irlannin lainsäädännössä luokiteltu valmisteveroksi. Samasta syystä sillä, onko lentomatkavero teknisesti luokiteltava välittömäksi vai välilliseksi veroksi, ei ole merkitystä.

99 Merkitystä ei tuen takaisin perimisen kannalta ole myöskään taloudellisen vyöryttämisen käsitteellä, johon viitataan tuomion Aer Lingus 91 kohdassa ja tuomion Ryanair 123 kohdassa. Niiden lentojen osalta, joihin sovellettiin alennettua 2 euron verokantaa, unionin yleinen tuomioistuin totesi, että taloudellisen vyöryttämisen arvioimisessa kyse oli sen määrittämisestä, missä määrin kyseiset lentoyhtiöt tosiasiallisesti saivat taloudellista etua, joka johtui tämän alennetun verokannan soveltamisesta.

100 Kuten edeltä 92 ja 93 kohdasta seuraa, tuen takaisin periminen merkitsee edunsaajan tuesta saaman edun palauttamista eikä tämän kyseistä etua hyödyntämällä mahdollisesti hankkiman taloudellisen hyödyn palauttamista. Ei ole siis tutkittava, käyttivätkö lentoyhtiöt tosiasiallisesti alennetun verokannan soveltamisesta johtuvaa taloudellista etua ja jos käyttivät, niin missä määrin.

101 Myös yleisen tuomioistuimen tuomion Aer Lingus 92–105 kohdassa ja tuomion Ryanair 124–136 kohdassa esittämät toteamukset kertovat lentomatkaveron alennetun kannan vaikutuksesta myönnetyn edun sekoittamisesta siihen hyötyyn, jonka tuensaajat tästä edusta saattoivat saada tai olisivat saattaneet saada.

102 Toisin kuin yleinen tuomioistuin tuomion Aer Lingus 105 kohdassa ja tuomion Ryanair 136 kohdassa katsoi, komission riidanalaisessa päätöksessä yksilöimä etu ei koostunut siitä seikasta, että lentoyhtiöt, joihin tätä verokantaa sovellettiin, saattoivat ”tarjota kilpailukykyisempiä hintoja”. Tämä etu koostui yksinkertaisesti siitä, että näiden lentoyhtiöiden tuli maksaa pienempi määrä lentomatkaveroa kuin mitä niiden maksettavaksi olisi kuulunut, jos niiden lentoihin olisi sovellettu korkeampaa lentomatkaverokantaa. Kysymys siitä, saattoivatko ne tämän edun vuoksi tarjota kilpailukykyisempiä lippujen hintoja vai hyödynsivätkö ne tätä etua muulla tavoin, koskee sen mahdollisen hyödyn, jota ne ovat voineet hankkia myönnettyä etua hyödyntämällä, arviointia, eikä tällaisella arvioinnilla ole merkitystä tuen takaisin perimisen kannalta.

103 Yleinen tuomioistuin teki niin ikään virheen katsoessaan tuomion Aer Lingus 110 kohdassa ja tuomion Ryanair 141 kohdassa, että olosuhteet sen käsiteltäviksi saatetuissa asioissa poikkesivat 15.12.2005 annetun tuomion Unicredito Italiano (C-148/04, EU:C:2005:774) antamiseen johtaneen asian olosuhteista, koska lentoyhtiöillä, joiden eduksi alennettua lentomatkaverokantaa sovellettiin, ei ollut mahdollisuutta valita muuta liiketoimea kuin se, johon tuki liittyi.

104 Kuten yleinen tuomioistuin pääasiallisesti myönsi tuomion Aer Lingus 111 kohdassa ja tuomion Ryanair 142 kohdassa, mikään ei nimittäin estänyt kyseisiä yhtiöitä korottamasta niiden lentojen, joihin alennuttua lentomatkaverokantaa sovellettiin, lippujen verottomia hintoja 8 eurolla. Se seikka, että ne voivat asetuksen N:o 1008/2008 23 artiklan 1 kohdan nojalla lisätä lipun verottomaan hintaan ainoastaan alennetun verokannan mukaan lasketun lentomatkaveron määrän eli 2 euroa, ei voi johtaa erilaiseen päätelmään, koska kyseisten kahden lentomatkaverokannan välistä erotusta vastaava määrä, eli 8 euroa, olisi voitu sisällyttää etukäteen lipun verottomaan hintaan.

105 Edellä todettua ei saateta kyseenalaiseksi Ryanairin perustelulla, joka perustuu direktiivin 2014/104 13 artiklan rikkomiseen. Kuten edellä 89 ja 90 kohdassa mainitusta oikeuskäytännöstä seuraa, sääntöjenvastaisen tuen takaisin perimisen tarkoitus ei ole sama kuin direktiivin 2014/104 tarkoitus. Kyseisen direktiiviin johdanto-osan kolmannesta ja neljännestä perustelukappaleesta käy ilmi, että direktiivin tarkoituksena on taata, että henkilöt, jotka katsovat kärsineensä vahinkoa SEUT

101 ja SEUT 102 artiklassa tarkoitettujen kilpailusääntöjen rikkomisesta, voivat tehokkaasti käyttää oikeuttaan vaatia sen vahingon korvaamista, jonka he katsovat kärsineensä. Sitä vastoin tuen takaisin perimisellä ei ole tarkoitus korvata mitä tahansa yksittäistä vahinkoa vaan palauttaa kyseisille markkinoille tuen myöntämistä edeltänyt tilanne.

106 Kaikesta edellä todetusta seuraa, että yleisen tuomioistuimen tuomioita rasittaa oikeudellinen virhe siltä osin kuin kyseinen tuomioistuin totesi tuomion Aer Lingus 123 kohdassa ja tuomion Ryanair 119 kohdassa, että komissio oli tehnyt ”arviointivirheen ja oikeudellisen virheen” vahvistaessaan alennetun lentomatkaverokannan edunsaajilta takaisin perittävän tuen määräksi 8 euroa matkustajaa kohti niiden lentojen osalta, joita tämä verokanta koski.

107 Tästä seuraa, että komission valitukset on hyväksyttävä ja tuomion Aer Lingus tuomiolauselman 1 kohta sekä tuomion Ryanair tuomiolauselman 1 kohta on kumottava.

Kanne unionin yleisessä tuomioistuimessa

108 Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 61 artiklan ensimmäisessä kohdassa määrätään, että kun unionin yleisen tuomioistuimen päätös kumotaan, unionin tuomioistuin voi itse ratkaista asian lopullisesti, jos asia on ratkaisukelpoinen. Käsiteltävässä tapauksessa tilanne on tällainen.

109 Koska valituksenalaiset tuomiot on kumottava ainoastaan niiden tuomiolauselman 1 kohdan osalta mutta ei niiden 2 kohdan osalta, tämä kumoaminen ei koske sitä, että unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi Aer Lingusin ensimmäisen ja viidennen kanneperusteen sekä Ryanairin ensimmäisen, neljännen ja viidennen kanneperusteen. Näin ollen on tutkittava ainoastaan Aer Lingusin toinen, kolmas ja neljäs kanneperuste yleisessä tuomioistuimessa sekä Ryanairin toinen ja kolmas kanneperuste yleisessä tuomioistuimessa.

Aer Lingusin unionin yleisessä tuomioistuimessa nostaman kanteen kolmas ja neljäs kanneperuste sekä Ryanairin unionin yleisessä tuomioistuimessa nostaman kanteen kolmannen kanneperusteen ensimmäinen osa

110 Aer Lingus ja Ryanair väittävät lähinnä, että komissio teki oikeudellisen virheen ja arviointivirheen vahvistaessaan takaisin perittävän tuen määräksi 8 euroa matkustajaa kohti jokaiselta lennolta, joihin sovellettiin alennettua lentomatkaverokantaa.

111 Nämä perustelut on hylättävä edellä 85–106 kohdassa esitetyin perustein.

112 Aer Lingus ja Ryanair väittävät lisäksi, että koska kyseisillä lentoyhtiöillä ei enää ole mahdollisuutta periä kultakin sellaisen lennon matkustajalta, johon sovellettiin alennettua lentomatkaverokantaa, sitä 8 euron määrää, jonka nämä yhtiöt ovat velvollisia palauttamaan, tämän summan maksuvelvollisuus, josta määrätään riidanalaisen päätöksen 4 artiklassa, vastaa ylimääräisen veron tai seuraamuksen määräämistä, joka on ristiriidassa suhteellisuusperiaatteen ja yhdenvertaisen kohtelun periaatteen kanssa sekä vastoin unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöä, jonka mukaan tätä tuen palauttamista ei voida pitää seuraamuksena.

113 Myös nämä perustelut on hylättävä.

114 Kuten julkisasiamies huomautti ratkaisuehdotuksensa 83 kohdassa, veron, joka olisi tullut maksettavaksi ilman sääntöjenvastaista tukitoimenpidettä, ja tämän toimenpiteen nojalla maksetun pienemmän määrän välistä erotusta vastaavan määrän periminen ei merkitse uutta, taannehtivasti kannettavaa veroa (ks. vastaavasti tuomio 10.6.1993, komissio v. Kreikka, C-183/91, EU:C:1993:233,

17 kohta). Kyse on alkuperäisen veron sellaisen osan perimisestä, joka on sääntöjenvastaisen vapautuksen nojalla jätetty maksamatta. Tällainen takaisinperiminen ei myöskään ole seuraamus (tuomio 17.6.1999, Belgia v. komissio, C-75/97, EU:C:1999:311, 65 kohta).

115 Myös perustelusta, jonka mukaan lentoyhtiöt, jota takaisin periminen koskee, eivät voi saada maksettavakseen tulevaa lisäveroa takaisin omilta asiakkailtaan, riittää, kun muistutetaan, että koska komission riidanalaisessa päätöksessä yksilöimä sääntöjenvastainen tuki koostui alennetun lentomatkaverokannan soveltamisesta, eli osittaisesta vapautuksesta sellaisesta verosta, jota ei peritty näiden lentoyhtiöiden asiakkailta vaan itse lentoyhtiöiltä, tämän tuen takaisin periminen merkitsee välttämättä näiden kahden verokannan välisen erotuksen palauttamista. Kuten edeltä 99 ja 100 kohdasta ilmenee, näin on myös siinä tapauksessa, että kyseisen tuen saajat eivät ole saaneet mitään hyötyä kyseisestä edusta, riippumatta siitä, johtuiko tämä siitä, että ne ovat siirtäneet tämän edun asiakkaillensa, vai jostakin muusta syystä.

116 Velvollisuudella kyseisen tuen takaisin perimiseen ei myöskään loukata suhteellisuusperiaatetta eikä yhdenvertaisen kohtelun periaatetta. Yhtäältä unionin tuomioistuimen vakiintuneesta oikeuskäytännöstä seuraa, että sääntöjenvastaisen tuen poistaminen perimällä se takaisin on johdonmukainen seuraus siitä, että se on todettu sääntöjenvastaiseksi, joten kyseisen tuen takaisin perimistä aiemman tilanteen palauttamiseksi ei lähtökohtaisesti voida pitää EUT-sopimuksen valtiontukia koskevien määräysten tavoitteisiin nähden suhteettomana toimenpiteenä (tuomio 11.3.2010, CELF ja ministre de la Culture et de la Communication, C-1/09, EU:C:2010:136, 54 kohta ja tuomio 28.7.2011, Diputación Foral de Vizcaya ym. v. komissio, C-471/09 P–C-473/09 P, ei julkaistu, EU:C:2011:521, 100 kohta).

117 Toisaalta saamansa tuen palauttamaan velvolliset tuensaajat eivät selvästikään ole samassa tilanteessa kuin lentoyhtiöt, jotka eivät ole hyötyneet tästä tuesta ja joita tämä takaisin periminen ei koske, joten kyse ei voi olla yhdenvertaisen kohtelun periaatteen vastaisesta vastaavien tilanteiden erilaisesta kohtelusta.

118 Edellä todetusta seuraa, että on hylättävä Aer Lingusin unionin yleisessä tuomioistuimessa nostaman kanteen kolmas ja neljäs kanneperuste sekä Ryanairin unionin yleisessä tuomioistuimessa nostaman kanteen kolmannen kanneperusteen ensimmäinen osa.

Aer Lingusin unionin yleisessä tuomioistuimessa nostaman kanteen toinen kanneperuste sekä Ryanairin unionin yleisessä tuomioistuimessa nostaman kanteen kolmannen kanneperusteen toinen osa

119 Aer Lingus ja Ryanair väittävät, että lentoyhtiöillä, joihin sovellettiin korkeampaa lentomatkaverokantaa, on oikeus saada takaisin liikaa maksamansa vero sekä sillä perusteella, että kahden erilaisen verokannan käyttöönottaminen merkitsee SEUT 56 artiklassa vahvistettuna palvelujen vapaan liikkuvuuden loukkaamista, että sen oikeuskäytännön perusteella, joka ilmenee 7.9.2006 annetusta tuomiosta Laboratoires Boiron (C-526/04, EU:C:2006:528). Niiden mukaan tästä seuraa, että alennetun lentomatkaverokannan ja korkeamman verokannan välisen erotuksen takaisin perimisellä kyseisen alennetun verokannan edunsaajilta rikotaan asetuksen N:o 659/1999 14 artiklan 1 kohtaa ja loukataan oikeusvarmuuden periaatetta, tehokkuusperiaatetta ja hyvän hallinnon periaatetta. Aer Lingus ja Ryanair katsovat tällaisen takaisin perimisen johtavan lisäksi kilpailun vääristymiseen vakavalla tavalla. Takaisin periminen johtaisi nimittäin juuri kyseisen takaisinperimistoimenpiteen kohteena olleiden lentoyhtiöiden asettamiseen epäedulliseen tilanteeseen, koska ne olisivat siten maksaneet 10 euron määrän matkustajaa kohti, kun taas muiden lentoyhtiöiden, joille on maksettu takaisin 8 euroa niiden matkustajaa kohti alun perin maksamista 10 eurosta, maksettavaksi jäisi ainoastaan vero, jonka suuruus on 2 euroa matkustajaa kohti.

120 Tältä osin on todettava, että toimenpide, jota riidanalainen päätös koskee, ei ole luonteeltaan millään tavoin analoginen 7.9.2006 annetussa tuomiossa Laboratoires Boiron (C-526/04, EU:C:2006:528) kyseessä olleen tilanteen kanssa.

121 Lentomatkavero oli nimittäin yleisesti sovellettava vero, ja komissio päätyi riidanalaisessa päätöksessä toteamaan, että alennettu lentomatkaverokanta vastasi osittaista verovapautusta, joka merkitsee itsessään tukitoimenpidettä. Tällaisissa olosuhteissa ne, joilla on velvollisuus suorittaa vero, eivät voi vapautua sen suorittamisesta tai saada sitä palautetuksi vetoamalla siihen, että muiden yritysten saama vapautus merkitsee valtiontukea (tuomio 7.9.2006, Laboratoires Boiron, C-526/04, EU:C:2006:528, 30 ja 32 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

122 Kun tämä on täsmennetty, on muistutettava, että kuten edeltä 78 ja 79 kohdasta ilmenee, nyt käsiteltävän tapauksen kaltaisissa olosuhteissa komissio ei voi jättää toteamatta valtiontuen olemassaoloa pelkästään sen vuoksi, että on olemassa mahdollisuus siitä, että toimivaltaiset kansalliset tuomioistuimet määräävät liikaa perityn lentomatkaveron palautettavaksi lentoyhtiöille, joiden hyväksi ei ole sovellettu alennettua lentomatkaverokantaa. Koska komissio oli velvollinen toteamaan valtiontuen olemassaolon, sen tuli myös määrätä tämä tuki perittäväksi takaisin.

123 Näissä olosuhteissa kyseisen jäsenvaltion eli nyt käsiteltävässä tapauksessa Irlannin tehtävänä on varmistautua kaikkia asianmukaisia keinoja käyttäen ja omaa kansallista oikeuttaan sekä unionin oikeutta noudattaen siitä, että mahdolliset kansalliset toimenpiteet, joiden seurauksena on veron takaisin maksaminen tietyille yrityksille, eivät johda EUT-sopimuksen määräysten vastaiseen uuteen tukeen niiden yritysten eduksi, joille vero maksetaan takaisin.

124 Edellä todetusta seuraa, että on hylättävä Aer Lingusin unionin yleisessä tuomioistuimessa nostaman kanteen toinen kanneperuste sekä Ryanairin unionin yleisessä tuomioistuimessa nostaman kanteen kolmannen kanneperusteen toinen osa.

Ryanairin toinen kanneperuste

125 Unionin yleisessä tuomioistuimessa nostamansa kanteen toisen kanneperusteen yhteydessä Ryanair väittää, että komission olisi pitänyt ottaa huomioon lentomatkaveron suhteellinen vaikutus eri kilpailijayrityksiin lentomatkaverolla myönnettyä etua arvioidessaan, koska yhtäältä tietyt yritykset, kuten Aer Arann, hyötyivät alennetusta lentomatkaverokannasta lentojensa hyvin paljon suuremman prosenttiosuuden osalta, ja toisaalta korkeamman verokannan mukaan lasketun lentomatkaveron vaikutus oli paljon pienempi businessluokan ja kaukolentojen osalta, joita Aer Lingus pääasiallisesti tarjoaa.

126 Aer Lingus, joka oli väliintulijana asiassa T-500/12, ei tässä ominaisuudessaan tue Ryanairia tämän kanneperusteen osalta vaan katsoo, että eri tuensaajien saama suhteellinen etu voi olla merkityksellinen takaisin perittävän tuen määrän määrittämiseksi. Koska väliintulolla ei voi olla muuta tarkoitusta kuin tietyn asianosaisen vaatimusten tukeminen kokonaan tai osittain, Aer Lingusin perustelut on tältä osin jätettävä tutkimatta.

127 Ryanairin perustelut puolestaan eivät voi menestyä. Se seikka, että tukitoimenpiteen tietyt tuensaajat voivat saada tämän tuen muodostamasta edusta hyötyä, joka on suhteessa merkittävämpi kuin muiden saman toimenpiteen edunsaajien saama hyöty, ei estä komissiota toteamasta kyseistä toimenpidettä yhtenäismarkkinoille soveltumattomaksi valtiontueksi eikä määräämästä tämän tuen soveltamisesta johtuvaa etua perittäväksi takaisin.

128 Tästä seuraa, että Ryanairin yleisessä tuomioistuimessa nostaman kanteen toinen kanneperuste on perusteeton, ja se on hylättävä.

129 Näin ollen on niin, että koska yhtäältä unionin yleinen tuomioistuin on hylännyt Aer Lingusin siinä nostaman kanteen ensimmäisen ja viidennen kanneperusteen sekä Ryanairin siinä nostaman kanteen ensimmäisen, neljännen ja viidennen kanneperusteen eivätkä Aer Lingusin ja Ryanairin vastavalituksissaan valituksenalaisissa tuomioissa esitettyjä tätä hylkäämispäätöstä tukevia perusteluja vastaan esittämät valitusperusteet ole menestyneet, valituksenalaisten tuomioiden 2 kohta on tullut lainvoimaiseksi, ja koska toisaalta – kuten kaikesta edellä todetusta seuraa – Aer Lingusin ja Ryanairin unionin yleisessä tuomioistuimessa esittämät muut kanneperusteet, joilla riidanalaisen päätöksen kumoamista vaaditaan, on myös hylättävä, Aer Lingusin ja Ryanairin kumoamiskanteet on hylättävä kaikilta osin.

Oikeudenkäyntikulut

130 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 184 artiklan 2 kohdan mukaan silloin, kun valitus on perusteltu ja unionin tuomioistuin ratkaisee itse riidan lopullisesti, se päättää oikeudenkäyntikuluista.

131 Saman työjärjestyksen 138 artiklan 1 kohdan mukaan, jota sovelletaan valituksen käsittelyyn työjärjestyksen 184 artiklan 1 kohdan nojalla, asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut.

132 Koska Aer Lingus ja Ryanair ovat hävinneet asiansa sekä vastavalitustensa että unionin yleisessä tuomioistuimessa nostamiensa kanteiden osalta, ne on velvoitettava paitsi vastaamaan omista oikeudenkäyntikuluistaan myös korvaamaan komissiolle sekä unionin yleisessä tuomioistuimessa että unionin tuomioistuimessa aiheutuneet oikeudenkäyntikulut, koska komissio on sitä vaatinut.

133 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 140 artiklan 1 kohdan, jota sovelletaan valituksen käsittelyyn työjärjestyksen 184 artiklan 1 kohdan nojalla, mukaan jäsenvaltiot, jotka ovat asiassa väliintulijoina, vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan. Tästä seuraa, että Irlanti vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kolmas jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Unionin yleisen tuomioistuimen 5.2.2015 antama tuomio Aer Lingus vastaan komissio (T-473/12, ei julkaistu, EU:T:2015:78) ja unionin yleisen tuomioistuimen 5.2.2015 antama tuomio Ryanair vastaan komissio (T-500/12, ei julkaistu, EU:T:2015:73) kumotaan siltä osin kuin niissä kumotaan valtiontuesta SA.29064 (11/C, ex 11/NN) – Lentomatkaverokantojen eriyttäminen Irlannissa – 25.7.2012 annetun komission päätöksen 2013/199/EU 4 artikla siltä osin kuin siinä määrätään edunsaajilta takaisin perittäväksi tuki, jonka määrä on mainitun päätöksen 70 perustelukappaleessa vahvistettu 8 euroksi matkustajaa kohti.

2) Vastavalitukset hylätään.

3) Aer Lingus Ltd:n ja Ryanair Designated Activity Companyn päätöksestä 2013/199 nostamat kumoamiskanteet hylätään.

4) Aer Lingus Ltd ja Ryanair Designated Activity Company velvoitetaan vastaamaan omista oikeudenkäyntikuluistaan ja korvaamaan komissiolle sekä unionin yleisessä tuomioistuimessa että unionin tuomioistuimessa aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.

5) Irlanti vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Allekirjoitukset

i — Tämän tuomion 68 ja 89 kohtaan on tehty kielellisiä muutoksia sen ensimmäisen julkaisemisen jälkeen.